

Zámorské objavy

Hľadanie novej cesty do Indie:

- **Marco Polo** – prvý známy európsky cestovateľ, ktorý podal správy o rozprávkovom bohatstve Indie, Číny, Japonska.
- **1453** – osmanskí Turci dobyli Byzantskú ríšu a obsadili obchodné cesty medzi Európou a Arabmi. Oblúbený tovar – korenie, prepychové látky, voňavky ..., bol čoraz drahší ⇒ bolo treba nájsť novú cestu k bohatstvu Orientu, ktorá by neviedla cez územie Turkov.
- **Portugalci (Henrich Moreplavec)** sa ako prví pokúšali objaviť novú cestu do Indie oboplávaním Afriky. Trvalo desiatky rokov, kým sa postupne odvážili posunúť ďalej popri pobreží. Z Afriky privážali do Európy africké korenie, zlato, slonovinu, ale aj otrokov. Portugalský kapitán **Bartolomeo Diaz** v roku 1488 dosiahol južný cíp Afriky a pomenoval ho **Mys dobrej nádeje**. Až v roku **1498** moreplavec **Vasco da Gama** objavil novú cestu do Indie.

Objavenie Ameriky:

- **Španielsko** v čase, keď Portugalci hľadali cestu do Indie oboplávaním Afriky, presvedčil španielsku kráľovnú Izabelu moreplavec Krištof Kolumbus, ktorý tvrdil, že Ďaleký východ možno dosiahnuť plavbou cez Atlantický oceán. Vychádzal pri tom z antickej Ptolemaiovej mapy sveta.
- **Krištof Kolumbus** na cestu vyplával s troma loďami – karavelami (Santa Maria, Nina, Pinta) a po niekoľkých mesiacoch na jednom z Bahamských ostrovov v Karibskom mori. Kolumbus si myslel, že sa doplavil na Ďaleký východ – do Indie ⇒ domorodých obyvateľov nazval **Indiáni**. Kolumbus navštívil Ameriku ešte 3-krát, do konca života však nepochopil, že objavil nový kontinent.
- **Začiatok 16.storočia** – ľudia tušili, že Kolumbus objavil nový svetadiel a začali ho nazývať **Nový svet**.
- **Amerigo Vespucci** – florentský moreplavec preskúmal americké pobrežie ⇒ na jeho počesť dostal kontinent meno **Amerika**.

Ďalšie plavby:

- **V 15. – 16. storočí** Európania uskutočnili niekoľko úspešných zámorských výprav. Angličania objavili dnešnú Kanadu. Holanďan **Willem Barents** chcel nájsť severovýchodnú cestu na Ďaleký východ a doplával na Spicberg. Počas polárnej zimy jeho loď zovrel a rozdrvil ľad.
- **Európania** sa plavili **na plachtenciach – karavelách**, poháňaných len silou vetra. Kapitáni úspešne používali **kompas, astroláby, kvadranty**.

Dobyvačné výpravy:

- Po objavných plavbách nasledovali dobyvačné výpravy.
- **Hernán Cortés** – v roku 1519 vyplával so 400 mužmi z Kuby a vďaka kvalitnejším zbraňam rýchlo **dobyl ríšu Aztékov** v dnešnom Mexiku. Cortés bol veľmi krutý, pohoršenie vzbudil aj v samotnom Španielsku, zomrel roztrpčený, lebo nezískal uznanie.
- **Francisco Pizarro** na území Peru **zničil ríšu Inkov**. Pomohli mu tiež lepšie zbrane, ale aj zmätky medzi Inkami a intrigy. Pizarro bol napokon zavraždený.
Inkovia – mali vyspelé poľnohospodárstvo, plodiny pestovali na terasovitých poliach na strmých svahoch Ánd. Vysoko v horách mali vybudovanú rozsiahlu sieť dláždených ciest, tunelov, povrazových mostov a dokonalú sieť zavlažovacích kanálov. Ich liečitelia vedeli robiť zložité operácie.

Delenie Nového sveta:

- **Španieli a Portugalci** sa hneď na začiatku dohodli o rozdelení objavovaných území. Bol to začiatok kolonializmu.
- **Anglicko a Nizozemsko sa pridali k Portugalsku a Španielsku** ⇒ zo všetkých štyroch štátov sa v 16. storočí stali bohaté **koloniálne mocnosti**, najsilnejšou ostalo Španielsko (označenie „*ríša, nad ktorou slnko nezapadá*“).

Dôsledky námorských objavov:

- **Svet sa** po objavných a dobyvačných výpravách „**rozšíril**“ najmä pre Európanov, ktorí sa snažili objavené územia osídliť, zaviesť tam svoju kultúru a kresťanstvo (často násilím)
- Európania zároveň začali **spoznávať nové odlišné civilizácie**.
- Zo zámoria sa do Európy dostali **choroby** (syfilis), a do zámoria bola zavlečená chrípka, kiahne, záškrt.
- Európania čoskoro v **Amerike** objavili aj **zlato a drahé kovy**.
- Z Afriky sa dovážali do Ameriky na ťažké práce **otroci**.
- Z Ameriky sa do Európy dostali **nové plodiny** – kukurica, zemiaky, fazuľa, slnečnica, paprika, rajčiny, tekvice, tabak, potraviny ako čokoláda, káva ...